

λελυμ ἔδωκε τέλος σὸ θόρυβο αὐτό, θάνατος πολλὰ νομίσματα σὸ χέρι τοῦ ἀφισιῆ. Οἱ ἄλλοι ἀκροατὲς ἐπρόσεσαν τὸ δικό τους σὴ συνεισφορά. Ἄφισαν ἐλεύτερο τὸ γέρο γὰ νὰ πάη ν' ἀναπαντή, μὰ τοῦ ὑποχέθησαν ὅτι θὰ τὸν ξαναγωνάξουν.

VII

Ὁ Βίλελμ μοιλοτοῦτο τοῦ κάκον ἤκιοζε νὰ διώξῃ τίς ἔνοιες του. Μόλις θροισκότανε μόνος καὶ ξανόρχονταν πληθός. Ἡ γιλία τοῦ Λαέρτη, ἡ ἀνοιχτοκάρδια τῆς Φιλίνης, ἡ διασκεδαστικὴ κίνησις τῆς πολιτείας, δὲν ἀφίτανε σὸ πνεῦμά του, τὸ φρεσικὰ μεταγχολικό, παρὰ μιὰ περασικὴ ἐντύπωσις. Ἡ σιανοχώρια του μεγάλωνεν ἀκόμα περισσότερο κ' ἀπὸ τοὺς στοχασμοὺς ποὺ τοῦ γεννοῦσεν ἡ τύχη τῆς Μινιόν. Εἶχε προσηλωθεὶ σ' αὐτοὺς μ' εἰλικρίνεια. Στὴν ἀρχὴ ἠποχώρησε μόνον στὴν παρακίνησι τῆς σαλαγκρικῆς καρδιάς του καὶ δὲν εἶχε ἄλλο σκοπὸ, παίροντάς τιν στὴν προστασία του, παρὰ νὰ τὴ βγάλῃ ἀπὸ τὴ σκλαβιά, ποὺ ἐδοκίμαζε ἀνάμεσα σι τοὺς σαλιμπάγκους. Μὰ τώρα, πρὸν ἡ Μινιόν ἦτανε στὴν κηδεμονία του, ἐστοχαζόνταν τὸ μέλλο τοῦ καμημένου τοῦ παιδιοῦ καὶ ροπιότανε μόνος του τί θάκανε γι' αὐτό, σὲ ποιόνε θὰ τὸ ἐμπιστευόταν; Καὶ θροισκότανε σὲ μεγαλείτερη ἀπορία, ἔνεκα ποὺ κάποια ἔκφρασις λήθης ζωγραφίζεταν κάπου-κάπου σὸ πρόσωπο τῆς μικρούλας. Ἦταν ἀδύνατος κρῆσις κ' ἡ κακίτεράς τῆς, χωρὶς ἀμφισβόλια, τὸν ἔκανε νὰ φοβᾶται γιὰ τὴν ὑγεία τῆς. Ὁ Βίλελμ καταλάβαινε ὅτι δὲ μποροῦσε νὰ μακραίη γιὰ πάντα τὴ διαμονὴν του στὴ μικρὴ αὐτὴ πολιτεία, δπου δὲν τὸν καλοῦσε καμιὰ ἠπίθεσις. Κατηγοροῦσε ἀπὸ μέσα του τὸν ἐαυτὸ του ποὺ δὲν εἶχε γράνη ἀπὸ πολὺ καιρὸ στὴν οἰκογένειά του ἐσκοπευε κάθε μέρα νὰ δέσῃ τὴ βαλίτσα του, μὰ ἀνάθανε τὴν ἀναχώρησίν του ἀπὸ βδομάδα σὲ βδομάδα.

Στὴν πνευματικὴ αὐτὴ κατάστασι τοῦ ἦλθεν ἡ ἰδέα νὰ πάη νὰ βοῆ τὸ γέροντα, ποὺ ἡ ἄρρα του εἶχε ἀποδιώξει κάποια σιγμὴ τίς μαῦρες ἰδέες του. Ἐζήτησε νὰ μάθῃ τὸ στίτι τοῦ καλλιτέχνη καὶ τοῦ ἔδειξαν ἕνα κακορῆζικο χάρτι, ποὺ θροισκότανε σὲ μιὰ μακρονὴ σινοικία, ἔξω ἀπὸ τὴν πολιτεία. Ὅταν ἔφτασεν ἐκεῖ, ἀναγκάστηκε νὰ σκαρφιάσῃ ἴσαμε τὴν κορυφὴ κάποιας σκάλας ποὺ ἔφτανε σὲ μιὰ σοφίτα. Ἐτέλειωνε τὸ ἀνέβασμά του αὐτό. Διαν ἄκουσε ἤχους συγκινημένους καὶ παροικονιάρικους, σινοδενόμενους ἀπὸ τραγοῦδι θλιβερό καὶ πορευμένο. Ὁ Βίλελμ πῆγε σιγὰ κοντὰ στὴ θύρα καὶ καθὼς ὁ γέρος ἔπαιζε κάποια φαντασία, δπὸν τὴ μουσικὴ τὴν ἀκολουθοῦσαν τὰ λόγια, ὁ ἀκροατὴς μπόρεσε, ἀφοῦ ἔμεινε μερικὲς σιγμὲς κρυφακούοντας, νὰ ἀρπάξῃ ἀπάνω-κάτω τοῦτο:

Ἄποιοι δὲν ἔφαγε ποτὲ βογγμένο τὸ φρομὶ του
μὲ δάκρυα κ' ὅποιοι τὴν καρδιά δὲν ἔχει πορευμένη
ἢ φόβους δὲ δοκίμασε μᾶς νύχτας ἀγρυπνίας,
νὰ σᾶς γνωρίσῃ δὲ μπορεῖ, ὡ δύναντες οὐράνιος!

Τὸ μεταγχολικό τοῦτο ἡκρόπνο ἀντήχησε ἴσαμε τὰ κατάβαστα τῆς ψυχῆς τοῦ Βίλελμ. Ἐνόμιζεν ὅτι ὁ γέροντας σιταμοῦσε συχνὰ γιὰ ν' ἀφίη νὰ ξυνοῦνε τ' ἀναφυλλήτά του καὶ τότες ἡ ἄρρα ἀντιδοῦσε μονάχη τῆς κάτω ἀπὸ τὰ δάχτυλά του, ὡς ποὺ ἡ φω-

νὴ του νὰ ἐναθῆ καὶ πάλι μὲ τὰ ἀκόρνια τῆς. Ὁ Βίλελμ σιεκόταν πάντα σὸ κεφαλοκόκαλο. Βαθιά σιγκίνησι εἶχε κρυέψει ὅλη τὴν ἠγροξὴν του κάποιο αἰσθημα σιμπόνησις τὸν εἶχε ἀρπάξῃ δὲν μποροῦσε καὶ μῆτε ἤθελε νὰ κρατήσῃ τὰ δάκρυά του. Ὅλα τὰ ἠθικὰ θασανιστήρια, ποὺ εἶχε ὑποφέρει ἴσαμε τότε, εὑρισκαν ἐλάφρωσι σὸ τραγοῦδι αὐτό, ἵπὸν τὸν ἄγγιζεν ὡς τὴν καρδιά.

Ἄνοιξε ἄξαφνα τὴ θύρα τοῦ δωματίου κ' εἶδε τὸ γέροντα νὰ κάθεται πάνω σ' ἕνα παληοκρέββατο, ποὺ ἦταν ἔλ' ἢ ἐπίπλωσι τῆς κακορῆζικῆς μονίας του. Ὁ καλλιτέχνης σιμάθηκε κ' ὕστερ' ἀπὸ λίγες σιγμὲς θουθῆς σασισιμάρας:

— Δὲ σᾶς περιμένα, εἶπε μὲ τρόπο καταδεχτικὸ, καὶ δὲ φανταζόμεν ὅτι θὰ σᾶς ἔβλεπα πρὶν ἀπὸ τὸ θρόνυ σὸ ξενοδοχεῖο.

— Συλλογίστηκα, ἀποκρίθηκε ὁ Βίλελμ, ὅτι θὰ εἶμιστε πὸ ἦουχοι ἐδῶ. Τὸ τραγοῦδι σου μοῦ κάνει καλό. Θέλω νὰ τ' ἀκούσω καὶ πάλι. Τραγοῦδα λοιπὸν ὅ,τι θέλεις καὶ κάνε σὰν νὰ μὴν ἦμουν ἐδῶ. Καλότιχος εἶδὸν ποὺ μπορεῖς νὰ γλυκαίης ἔτσι τὴ μοναξιά σου!

Ἔχει συνέχεια)

(Μεταφρ. Ἡλ. Π. Β)

ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΑ Ἡ ΣΟΒΙΕΤ

2-

Ἐτὸ πέρασμα ἀπὸ τὸ κεφαλαιοκρατικὸ σὸ σοσιαλιστικὸ καθεστῶς, λέει ὁ Λενίν, σινοδευεται ἀπὸ ἀγῶνα μακρονὸ καὶ λυσασαμένο. Ἡ Ρούσσιτικὴ Ἐπανάστασις, ἀφοῦ ἐνίκησε τὸν Τσαρισμό, ἔπρεπε μοιραία νὰ πάη ἐμπρὸς καὶ νὰ μὴ σταματήσῃ σὸ θρόναμο τῆς ἀστικῆς ἐπανάστασις, ἐπειδὴ ὁ πόλεμος κ' οἱ ἀνήκουστες σιφορὲς, ποὺ ἐφόρτωσε τοὺς ἀδυνατισμένους λαοὺς, πᾶσανε σινοθῆρες εἰνοικὲς γιὰ τὸ ξέσπασμα τῆς κοινωικῆς ἐπανάστασις. Γιὰ τοῦτο δὲν ὑπάρχει τίποτε πὸ ἀστεῖο ἀπὸ τὸ ν' ἐκοῖμε νὰ λένε, πὼς τὸ κατοπινὸ ξετίλιγμα τῆς Ἐπανάστασις, ἢ ἐξέγερσι τῶν ὁμῶδων, προκαλέστηκε ἀπὸ τοῦτο τὸ κόμμα, ἢ ἀπὸ τούτη τὴν σιροσικότητα ἢ καθὼς λένε, ἀπὸ τὴ θέλησι ἐνὸς «δικιτάτορα.» Ἡ φωτιά τῆς Ἐπανάστασις φανερῶθηκε ἀκριβῶς στὴ δημιουργία τῶν Σοβιέτ, σὸ στήριγμα αὐτὸ τῆς ἐργατικῆς ἐπανάστασις. Ὁ Ρούσσικος λαὸς ἔκαμ' ἕνα γιγαντάδικο βῆμα, ἕνα πῆδημα, ἀπὸ τὸν τσαρισμὸ στὰ Σοβιέτ. Περιστατικὸ ποὺ δὲν ἔχει πουθενὰ τὸ παραδειγμα τοῦ Κ' ἐνῶ τὰ ἀστικὰ Κοινοβούλια ὄλων τῶν τόπων, κλεισιμένα μὲς στὰ περβάτσια τοῦ κεφαλαιοκρατισμοῦ καὶ τῆς ἰδιοκτησίας, δὲν ἦλθαν ποτὲ καὶ πουθενὰ σὲ βοήθεια τοῦ ἐπαναστατικῦ κινήματος, τὰ Σοβιέτ δίνουνε σὸ λαὸ τούτη τὴν κατηγορηματικὴ προσταγὴ: «Ἄγωνίσου, πάρε τα ὄλα στὰ χέρια σου, ὀργανώσου.» Ἦταν καιρὸς, θυμίζει ὁ Λενίν, ποὺ ἡ Σινοτακτικὴ Σινοέλευσις, σιγκρινάμενη μὲ τὸν τσαρισμὸ καὶ τὴ Δημοκρατία τοῦ Κερένσκι, μᾶς ἐφαινόταν ἀνώτερη μὲ τὰ περιφήμά τους «ὀργανα τῆς ἐξουσίας». Μὰ τὰ Σοβιέτ, οἱ λαϊκὲς αὐτὲς ὀργανῶσεις, μᾶς παρυσιαστήσανε σιγὰ - σιγὰ σὸ ξετίλιγμα τοὺς ἀσύγκριτα ἀνώτερη ἀπὸ ὄλα τὰ Κοινοβούλια ὄλου τοῦ κόσμου... Ὅταν ἄφισα τὸ Σιμόλνυ, ποὺ ἐκόχλαζεν ἀπὸ ζωὴ κ' ἐνέργεια γιὰ νὰ πέσω σὸ Παλάτι τῆς Ταυρίδας (1), εἶχα τὴν ἐντύπωσι δτι θρέ-

1) Ἄλλοτε Μέγαρο τῆς Λούμας ποὺ τὸ εἶχανε διαλέξει γιὰ ἔδρα τῆς Σινοτακτικῆς Σινοέλευσις.

θηκα στη μέση κουφαριών και μουμιών. Η μεταβίβαση όλης της εξουσίας στη Συντακτική, είναι πάντα ή ίδια πολιτική του συνασπισμού με την άστική τάξη. Κι όσο κάτω από τη φωνή: «Όλη η εξουσία στη Συντακτική» κρύβεται ή άλλη φωνή: «Κάτω η εξουσία των Σοβιέτ» δέ θα βγούμε από τον εμφύλιο πόλεμο, επειδή με κανένα τρόπο δέ θ' αφήσουμε να μὴν έχουν την εξουσία τὰ Σοβιέτ.»

Έξόν από το λόγο αυτό του Λενίν μπορούμε να βρούμε στο μαξιμαλιστικό τύπο πολλά άρθρα, όπου οι μπολσεβίκοι καταδικάζουν τον κοινοβουλευτισμό κέν νόματι αυτής της δημοκρατίας, κ' υποστηρίζουν το ζήτημά τους με τις ιστορικές προηγουμένως επαναστάσεις και με τη διδασκαλία του Κάρλ Μάρξ. Σε κάποιο άρθρο, που έχει τίτλο «Ένα καινούργιο είδαλο, ή εφημερίδα «Πράβδα» γράφει: «Ο σεβασμός στα αντιπροσωπευτικά συστήματα δέν ήταν ποτέ άρθρο πίστης για την επαναστατική δημοκρατία. Ακόμη και στην κανονική εποχή τὰ Κοινοβούλια δέν αντικαθρεφτίζουν τη σύγκριση θέληση του λαού μήτε τὰ συμφέροντα των εργατιών μιζών. Στην εποχή που ξαναφτιάνονται οι κοινωνίες, οι αντιλογίες ανάμεσα στα αντιπροσωπευτικά συστήματα και στις απαιτήσεις της επαναστατικής πρόοδος είναι ξεχωριστά αισθητές. Η δημοκρατία δέν είχε ποτέ μεγάλο σεβασμό στα κοινοβουλευτικά συστήματα, λογαριάζοντας μέσα σ' αυτά και τη Συντακτική Συνέλευση. Στα 1848 και στα 1871 οι Συντακτικές επολέμησαν λυσσασμένα τη δημοκρατία (2) ενώ στην εποχή της μεγάλης επανάστασης ή Συμβατική δέν έδιστασε να χρησιμοποιήση στρατιωτική δύναμη ενάντια της Συντακτικής Συνέλευσης. Η Συντακτική δέν είναι αντικείμενο κτηρείας. Είναι ένα μάζωμα αντιπροσώπων από διαφορετικές τάξεις, που καθεμιά έχει τὰ δικά της συμφέροντα. Είναι μιὰ μηχανή που σημειώνει τις σχέσεις ανάμεσα στις τάξεις.»

Σ' ένα άλλο άρθρο ή «Πράβδα» κάνει την κριτική του «δόγματος» της παγκόσμιας ψηφοφορίας. Για το προλεταριάτο ή παγκόσμια ψηφοφορία δέν ήταν ποτέ σκοπός, αλλά μέσο, που του έδινε την πιθανότητα να δυναμώσει ο επαναστατικός αγώνας για να πλησιάση το ιδανικό του, το σοσιαλισμό. Κ' ή εφημερίδα θυμίζει, ότι ο Μάρξ έγραφε στη «Νέα Έφημερίδα του Ρήνου» πώς «Η παγκόσμια ψηφοφορία αποκλείει το έλεγκτορικό τύπωμα (Le cens) μὰ όχι το ακατάλληλο σύστημα των έκλογών» κ' ο θεωρητικός σοσιαλιστής πρόσθετε: «Το δικαίωμα των ομάδων να εφαρμόσουν ήθική πίεση στις Συντακτικές Συνέλευσεις είναι αναμφισβήτητο δικαίωμα του λαού και καινή επανάσταση δέν μπορεί να το προσπεράση.» Έλεγεν ακόμη στην υπεράσπισή του εμπρός στους δικαστές της Κολώνιας ότι ή Έθνοσυνέλευση δέν έχει κανένα δικαίωμα από τον ίδιο τον έαυτό της κ' ότι ο λαός δέν κάνει τίποτε άλλο παρά να της εμπιστεύεται την υπεράσπιση των ίδων του δικαιωμάτων: «Αν αυτή δέν έκτελή την παραγγελία του, παύει να υπάγην. Ο ίδιος ο λαός κατεβαίνει στην άρένα κ' ενεργεί με την ίδια του την εξουσία.»

2) Ξέρουμε ότι στα 1848 τις 15 του Μάη ο λαός του Παρισιού άδεισε τη σάλα όπου ή Συντακτική Συνέλευση είχε συγκεντρωθῆ από τις 4 του Μάη και επροκήρυξε όπως το έκαιμαν 70 χρόνια ύστερα οι Μπολσεβίκοι τη διάλυση της Συνέλευσης. Μὰ οι στασιαστές διασκορπίστηκαν από την Έθνοσυνέλευση. Είναι γνωστά από την άλλη μεριά τὰ τραγικά επεισόδια του αγώνα ενάντια της Συντακτικής των Βερσαλλιών και της Κομμούνας. της πρώτης αυτής προσπάθειας της «δικτατορίας του προλεταριάτου.»

Τέτοια είναι τὰ πραγματικά έπιχειρήματα και τὰ έπιχειρήματα άρχών που φέρουν οι μπολσεβίκοι για να δικαιολογήσουν τη διάλυση της Συντακτικής και την προκήρυξη της Δημοκρατίας των Σοβιέτ. Υποστηρίζουν, όπως το είδαμε, ότι έδημιούργησαν καινούργιο σύστημα λαϊκής αντιπροσωπείας, το μόνο που μπορεί να έξασφαλίση το θρίαμβο της κοινωνικής επανάστασης. Αν τους κατηγορούν ότι είναι αντίθετοι στη δημοκρατία, ξαναλένε ότι τὸ σοβιετιστικό σύστημα είναι άκριβώς πολύ πιο εύκολόγιστο, πολύ δημοκρατικότερο από το κοινοβουλευτικό σύστημα της Εύρώπης. Σύμφωνα με τους θεσμούς τους, οι βουλευτές μπορούνε να υποβάλουν άδύνατα την ξεχωριστή τους, ενώ με το Εύρωπαϊκό σύστημα οι βουλευτές διατηρούν την έντολή τους τέσσερα, έξη ή εννιά χρόνια. Σε κάθε στιγμή λοιπόν τὰ Σοβιέτ εξαφούζουν την πραγματική θέληση του λαού και δέν υπάγην χωριστός ανάμεσα στη καθή αντιπροσωπεία και στο έθνος.

Τὰ Σοβιέτ, πλάσμα ξεχωριστά Ρούσσικα, είναι αλάθεια οι καινούργιοι δογματισμοί που ή κοινωνική επανάσταση έπιβάλλει σ' όλες τις χώρες: Είναι, όπως το πιστεύουν οι μπολσεβίκοι, είδος που μπορεί να γίνη έξοχολογία του και τὸ έξωτερικό: Αν υποθέσουμε, ότι οι κορυφοί μπολσεβίκοι γίνουν τη δύναμή τους από έσωτερικές ή έξωτερικές αιτίες, το σοβιετιστικό σύστημα, που έχει τους θεριμούς παδαούς του στη Γερμανία, θα επαναληφθῆ σ' άλλες Εύρωπαϊκές χώρες στο διάστημα του 20ού αιώνα: Να τὰ μεγάλα ζητήματα που παρουσιάζονται με τον τρομερό πόλεμο, τον πόλεμο που αναποδογύρισε βαθιά τις οικονομικές βάσεις των εθνών. Έτε ζήσουν είτε όχι τὰ Σοβιέτ, οποσδήποτε παραστεκόμαστε στην πολιτική και οικονομική αναδιοργάνωση του κόσμου και μιὰ καινούργια εποχή για να έξωτερικευτή έχει ανάγκη από καινούργιους θεσμούς.

A. PERRIER

ΕΥΤΥΧΙΑ

Τριγύρω στο τραπέζι μας καθίστε μάνι-μάνι
παι γλωρό, κοσά, κοσά, ζεστά.
Έν είναι το γάι μας λιγστό,
μονάχα όσο μὰς άρεεί, μὰς γιάνει.

Στοιμένα το τραπέζι μας τριγύρω στο πλάτινι,
κόπον άπ' το δέντρον το γλυκό δοσού.
Έν είναι το γάι μας περισού,
μονάχα όσο μὰς άρεεί, μὰς γιάνει.

ΦΟΙΒΟΣ ΛΑΡΑΣ

ΕΠΙΓΡΑΜΜΑΤΑ

Στο γνωστό X.

Σαν ταργόβτης έθιγες θαιμένα έπιχειρήματα
για να χενπήσης τη Δημοτική.
Σε τανέρον του Ψηφού μας άκόμα, τί χενπήματα
για όλα σου τὰ κοίματα
και για τη σόβιστη έποταχική

ΠΙΚΡΑΓΚΑΘΗΣ

**

ΕΙΣ ΤΗΝ 50ΙΑ ΕΝΟΣ ΑΡΙΣΤΕΙΟΥΧΟΥ ΑΘΑΝΑΤΟΥ
Πενήντα χρόνια, Ά θ ά ν α τ ε, γιορτάζεις ή κηδεύεις;
Καλλίτερα να πέδαινες παρά που μὰς παιδεύεις...

Γ. ΣΤΡΑΤΗΓΗΣ

ΣΤΟΝ ΙΔΙΟ

Πενήντα χρόνια, αιδάνετε,
τι γράματε, τι κάνετε;

M.